

JAARVERSLAG 2013

Rekenkamercommissie Midden-Drenthe

April 2014

INHOUDSOPGAVE

1	Inleiding	3
2	Organisatie	4
3	Samenstelling	6
4	Onderzoeken en activiteiten in 2013	7
5	Communicatie en publiciteit	10
6	Rekening 2013	11

1 INLEIDING

Hierbij bieden wij u aan het jaarverslag 2013 van de rekenkamercommissie¹ Midden-Drenthe.

In dit verslag treft u algemene informatie aan over de rekenkamer, zoals de samenstelling en de taken van de commissie. Daarnaast geeft dit verslag een weergave van de activiteiten die de rekenkamer in het jaar 2013 heeft ondernomen.

Het jaar 2013 stond in het teken van het onderzoek naar de relatie tussen gemeente(raad) en het verzelfstandigde primair openbaar onderwijs. De uitkomsten van dit onderzoek worden - onder voorbehoud van het vergaderschema - op 5 juni aangeboden aan de gemeenteraad. Dit is ook de reden dat de conclusies van het onlangs afgeronde onderzoek nog niet in dit jaarverslag zijn opgenomen.

De rekenkamercommissie bestaat uit drie externe leden, benoemd voor een periode van zes jaar. Hiervan zijn de eerste twee jaar nu achter de boeg. Ook in de voorgaande periode waren de drie leden lid van de gemeentelijke rekenkamer. De rekenkamer wordt ondersteund door een ambtelijk secretaris.

Wij hopen dat dit jaarverslag u inzicht geeft over de activiteiten die de rekenkamer in 2013 heeft ondernomen. Voor meer informatie kunt u uiteraard terecht van de rekenkamer, waarvan het secretariaat is gehuisvest bij de griffie van de gemeenteraad.

*Namens de rekenkamer Midden-Drenthe,
Harry Zomer, voorzitter*

¹ De formele status is gebaseerd op artikel 810a van de Gemeentewet, de zogenoemde rekenkamerfunctie. In dit document gemakshalve verder genoemd als rekenkamer.

2 ORGANISATIE

Positie

De rekenkamer is ingesteld bij raadsbesluit van 26 mei 2005. Toen is gekozen is voor een commissie, bestaande uit vijf externe leden. Benoeming van deze vijf leden vond plaats in de raadsvergadering van 26 januari 2006.

De keus voor een commissie, bestaande uit alleen externe leden heeft de gemeenteraad bewust gemaakt om de rekenkamer een onafhankelijke positie te geven ten opzichte van zowel de ambtelijke organisatie, het college van burgemeester en wethouders als de gemeenteraad. Bij de evaluatie die de gemeenteraad in 2011 over het functioneren van de rekenkamer heeft uitgevoerd is deze keus nadrukkelijk bevestigd.

De rekenkamer stelt zelf haar onderzoeksagenda op en maakt de keuze voor de te onderzoeken thema's. Wel maakt de rekenkamer de keus voor de te onderzoeken onderwerpen na overleg met de gemeenteraad.

De afstemming van het werk van de rekenkamer met de gemeenteraad over de onderzoeksonderwerpen, de onderzoeksvragen en over de voortgang van onderzoek is de laatste jaren toegenomen om daarmee de relevantie van het werk van de rekenkamer voor het functioneren van de gemeenteraad te versterken.

De rekenkamer rapporteert de uitkomsten van haar onderzoek aan de gemeenteraad.

In 2011 besloot de raad de commissie af te slanken van vijf naar drie leden. Deze drie leden zijn benoemd in de raadsvergadering van 15 december 2011 en benoemd voor een periode van zes jaar. Deze drie leden waren ook lid van de vorige commissie. De rekenkamercommissie wordt ondersteund door een secretaris.

Missie en doelstelling

De missie van de rekenkamer is in het onderzoeksprotocol als volgt verwoord:

"De Rekenkamercommissie wil door middel van onderzoek een positieve bijdrage leveren aan de kwaliteit van het bestuur van de gemeente Midden-Drenthe, in het bijzonder doordat het rekenkameronderzoek de controlerende taak van de Raad versterkt".

Het uiteindelijke doel van het onderzoek door de rekenkamer richt zich op het realiseren van een leereffect met betrekking tot:

- de effectiviteit van het gemeentelijke beleid,
- de doelmatigheid van de gemeentelijke organisatie
- het vergroten van de transparantie van het gemeentelijke bestuur.

Het verbeteren van de kwaliteit van het bestuur is daarmee de belangrijkste drijfveer van de rekenkamer. In het werk van de rekenkamer staat centraal om op basis van onafhankelijk onderzoek na te gaan of en op welke wijze doelstellingen van gemeentelijk beleid worden gerealiseerd.

Taken en werkwijze

De rekenkamer doet onderzoek naar de doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid van het gemeentelijke beleid. Daarbij ligt de nadruk, meer nog dan in de beginjaren van het functioneren van de rekenkamer, op onderzoek naar de effectiviteit van door de gemeenteraad vastgestelde beleidskaders.

In een overleg tussen seniorenconvent (fractievoorzitters) en de rekenkamer is een aantal aanvullende afspraken gemaakt over de werkwijze van de rekenkamer, dit in aansluiting op de evaluatie die de gemeenteraad in 2011 heeft uitgevoerd. Deze afspraken zijn:

1. Traditionele manier van onderzoek handhaven en waar nodig het onderwerp eerst verkennen.

2. Inspelen op nieuwe vormen van (kortdurend) onderzoek, inclusief zogenoemd ex ante onderzoek, en daarbij rekening houden met de actualiteit c.q. de strategische agenda van de gemeenteraad.
3. Een nauwere samenwerking met de gemeenteraad realiseren door meer frequente afstemming tijdens een onderzoek
4. Per onderzoek één trekker vanuit de rekenkamer aanwijzen.
5. Te streven naar een jaarlijkse afstemming van alle onderzoeksactiviteiten (rekenkamer, accountant, doelmatigheidsonderzoek, interne controles) over mogelijke onderzoeksthema's.

De resultaten van het onderzoek worden aangeboden aan de gemeenteraad. De raad kan deze resultaten gebruiken bij de invulling van zijn controlerende taak ten opzichte van het door het college en de burgemeester gevoerde bestuur. In het kader van de kaderstellende taak van de raad kunnen de resultaten ook aanleiding zijn eerder vastgestelde kaders te herzien of nieuwe kaders vast te stellen.

De rekenkamer heeft haar werkwijze vastgelegd in een reglement van orde. Voor het doen van rekenkameronderzoek zijn de richtlijnen opgenomen in een apart onderzoeksprotocol. Gebruikelijk is dat belangrijke onderzoeken worden uitgevoerd door externe onderzoeksbureaus. De rapportages aan de gemeenteraad komen volledig voor verantwoording van de rekenkamer. Via haar jaarverslag legt de rekenkamer verantwoording af over de door haar ondernomen activiteiten.

3 SAMENSTELLING REKENKAMER

De rekenkamer van de gemeente Midden-Drenthe bestaat uit drie externe leden, die door de raad zijn benoemd voor een periode van 6 jaar. De benoeming van de leden van de rekenkamer heeft plaatsgevonden in de raadsvergadering van 15 december 2012.

De leden waren in 2013:

- De heer H. Zomer uit Veenoord (voorzitter)
- De heer J.A. Oostmeijer uit Groningen (lid)
- De heer A.A. Vlaardingerbroek uit Lieveren (lid)

De ambtelijke ondersteuning van de rekenkamer vond tot mei 2013 plaats door de heer S.J. Ronda. Vanaf juni 2013 is dhr. E.Lange uit Erica secretaris van de rekenkamer. Hij heeft een werkplek bij de griffie van de gemeenteraad.

4 ONDERZOEKEN EN ACTIVITEITEN IN 2013

4.1 Onderzoeken in 2013

In het jaar 2013 heeft de rekenkamer gewerkt aan een de volgende onderzoeken:

- het risicobeleid (afronding en presentatie aan raad),
- relatie tussen gemeente(raad) en OBOMD (opstart, veldwerk en rapportage).
- Verbonden partijen/samenwerkingsverbanden (in voorbereiding)

Risicobeleid

De centrale vraag in dit onderzoek is geformuleerd als volgt:

'Is het beleid, de uitvoering en de informatievoorziening ten aanzien van de risico's en de daarvoor gevormde reserves (weerstandsvermogen) adequaat, gezien vanuit de sturende en controlerende rol van de gemeenteraad. Schenk daarbij in het bijzonder aandacht aan het beleid rond de risico's met betrekking tot grondexploitatie?'

Het rapport bevat beknopt samengevat de volgende conclusies:

Beleid

De huidige werkwijze ten aanzien van risicomanagement in de praktijk is door de raad nog niet vertaald in formele kaders.

Informatievoorziening

De informatievoorziening over risico's biedt, conform de werkwijze bij de risicoscan in 2008, een systematisch beeld op risico's, maar de informatie is niet specifiek genoeg en onvolledig.

Uitvoering

De ambtelijke organisatie maakt geen gebruik van een eenduidige en vastgestelde methodiek voor risico-inventarisatie en -beheersing.

Grondexploitaties

De informatievoorziening die de raad ontvangt met betrekking tot de grondexploitaties biedt onvoldoende inzicht in het te verwachten financiële resultaat.

De rekenkamer doet samengevat de volgende aanbevelingen

Aanbevelingen

- Voor de gemeenteraad: Leg de wijze van inventarisatie van risico's en de systematiek voor het inventariseren en kwantificeren van risico's die in de praktijk wordt gehanteerd ook formeel vast.
- Voor het college: vergroot de informatiewaarde van raadsvoorstellen door informatievoorziening over de onderstaande zaken te verbeteren:
 - Benoem risico's die een substantieel effect kunnen hebben op de gemeentelijke begroting consequent en zoveel mogelijk kwantitatief.
 - Vergroot de transparantie van de begrotingsparagraaf weerstandsvermogen.
- College: leg de gebruikte procedures voor de inventarisatie- en beheersing van risico's in de ambtelijke organisatie formeel vast.
- College: vergroot inzicht voor de raad in onzekerheden en verwacht financieel eindresultaat van grondexploitaties.

Onderzoek relatie gemeente(raad) en OBOMD.

De centrale vraag in dit onderzoek luidt:

Hoe is de relatie tussen de organisatie van het verzelfstandigde openbaar primair onderwijs in Midden-Drenthe en de gemeente(raad) geregeld? Hoe is daaraan in de praktijk invulling gegeven en voldoet de invulling van de kaderstellende en controlerende taak van de gemeenteraad aan de daaraan te stellen (wettelijke) eisen?

In één van de eerstvolgende raadsvergaderingen zal het onderzoeksrapport aan u worden aangeboden en gepresenteerd. Om die reden wordt in dit verslag nog niet ingegaan op de uitkomsten van het onderzoek.

Onderzoek verbonden partijen/samenwerkingsverbanden

De rekenkamer heeft eind 2013 het voorstel gedaan om een onderzoek te gaan doen naar de rol van de raad bij samenwerkingsverbanden en verbonden partijen.

De reden hiervan is driedelig. Ten eerste heeft de raad in 2012 een aanbeveling aan de rekenkamer gedaan om meer ex-ante onderzoek te doen. Een andere reden die hieraan ten grondslag ligt is de golf van aankomende decentralisaties waarmee de gemeente te maken krijgt. Een derde reden die hiermee samenhangt is de ontwikkeling dat beleid steeds vaker door/samen met andere partijen wordt uitgevoerd. De vraag is op welke manier de raad hier het best mee om kan gaan.

In het seniorenconvent alsmede in de raad is unaniem positief gereageerd om onderzoek te gaan doen naar dit onderwerp.

4.2 Overige activiteiten

Vergaderingen

De rekenkamer vergadert als regel maandelijks. Afhankelijk van de uitvoering van onderzoek vinden er soms extra bijeenkomsten plaats. In het jaar 2013 is de commissie 9 keer bij elkaar gekomen voor een reguliere vergadering. Tijdens deze vergaderingen worden actuele zaken doorgenomen en lopende onderzoeken besproken, andere onderzoeken worden voorbereid dan wel afgewikkeld. Ook bespreekt de commissie mogelijke onderzoeksthema's aan de hand van de zogenaamde groslijst. Naast het reguliere overleg heeft de commissie bijeenkomsten gehad in het kader van de sollicitatieprocedure van de nieuwe secretaris. Tenslotte is er een overleg geweest met het seniorenconvent, de accountant en met de griffier en de werkgroep financieel overleg. Centraal in deze overleggen stond de samenwerking tussen de verschillende actoren met name de afstemming tussen rekenkamer en de op te richten auditcommissie. De afspraak is gemaakt om structureel met elkaar in gesprek te blijven over de afstemming van onderzoek.

Deskundigheidsbevordering

De rekenkamercommissie is aangesloten bij de NVRR, de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies. Via deze vereniging vindt ondersteuning en kennisdeling tussen rekenkamers plaats.

De kring Noord van de NVRR organiseerde in 2013 verschillende themamiddagen.

Onderwerp van gesprek waren onder andere de mogelijke gevolgen van de decentralisaties voor gemeenteraden en rekenkamers en de rol van de gemeenteraad bij samenwerkingsverbanden. Een afvaardiging van de rekenkamer is hierbij aanwezig geweest. Tenslotte heeft de secretaris heeft nog een regiobijeenkomst van secretarissen van rekenkamers bijgewoond. Deze bijeenkomsten staan in het teken van het uitwisselen van ervaringen en het opdoen van ideeën.

5 COMMUNICATIE EN PUBLICITEIT

Algemeen

De rekenkamer stemt haar onderzoeksactiviteiten vooral af met de gemeenteraad, als regel via het seniorenconvent. Daarnaast is in 2013 gesproken met de op te richten auditcommissie. Doel hiervan was eveneens afstemming van onderzoeksactiviteiten.

Website

De rekenkamer Midden-Drenthe heeft op de website van de gemeente Midden-Drenthe haar eigen informatiepagina. Op deze website is algemene informatie te vinden over achtergronden, samenstelling en werkwijze van de rekenkamer en informatie over uitgevoerd en lopend onderzoek.

De eindrapporten worden integraal gepubliceerd op de website.

Publiciteit

Naast de informatie via de website brengt de rekenkamer ook actief persberichten uit over haar onderzoeken.

6 JAARREKENING 2013

De rekenkamer beschikte in 2013 over een totaalbudget van € 36.700
Over 2013 ziet het financiële resultaat er als volgt uit:

Omschrijving	Bedrag begroting	Uitgaven
Onderzoekskosten	19.200	16.275
Vergoeding leden	8.000	10.711
Reiskosten leden	1.000	1.612
Kosten secretariaat	7.500	7.515
Reiskosten secretaris	1.000	689
Overige kosten	0	139
Totaal	36.700	36.941

Toelichting

De onderzoekskosten betreffen het onderzoek naar het onderzoek tussen OBOMD en de gemeente. De vergoeding aan leden is incidenteel hoger dan begroot i.v.m. de selectieprocedure van de nieuwe secretaris. De overige onderzoekskosten waren intern en zijn verantwoord bij de vergoedingen aan de leden en aan de secretaris.